

Nr 24.

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av väckta motioner om restitution till vederbörande fordonsägare av för mycket inbetald automobilskatt.

I två likalydande, till bevillningsutskottet hänvisade motioner, I: 225 av herr *Mannerskantz* och II: 296 av herr *Birke* m. fl., har hemställts, »att riksdagen för sin del måtte antaga bestämmelser av innebörd, att för mycket inbetald automobilskatt i förhållande till den tillåtna effektiva körtiden skall restitueras till vederbörande fordonsägare, samt att resp. utskott måtte låta utarbeta därför erforderlig lagtext».

Beträffande motiveringen för det i motionerna framställda yrkandet får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till motionen II: 296.

Enligt förordningen den 2 juni 1922 (nr 260) om automobilskatt skall för automobil eller släpvagn som, efter vad särskilt är stadgat, blivit här i riket registrerad, årligen erläggas skatt enligt i förordningen meddelade bestämmelser. Skatten beräknas för kalenderår och utgår med de i 5 § angivna beloppen. Enligt 6 § första stycket skall i sådana fall, då skatteplikt inträder under löpande kalenderår, skatten för det året utgå med belopp, motsvarande vad av skatten för helt år belöper å den eller de månader skatteplikten gäller. På samma sätt är enligt 13 § ägaren av fordon för vilket skatteplikten upphört under löpande kalenderår berättigad att återbekomma så stor del av för året erlagd skatt, som belöper å tiden efter det skattefriheten inträtt.

Enligt kungörelsen den 31 oktober 1947 (nr 804) om ändring i kungörelsen den 15 november 1945 (nr 706) angående reglering av handeln med och användningen av bilgummi, vilken förstnämnda kungörelse utkom från trycket den 6 november 1947 och trädde i kraft den 8 i samma månad, få lastbilar och personbilar icke framföras å sön- eller helgdag eller under tiden kl 18—24 dag före sön- eller helgdag eller under tiden kl. 0—5 dag efter sön- eller helgdag, med mindre bilens innehavare erhållit särskilt tillstånd att bruka fordonet å sådan tid. Genom kungörelsen den 31 oktober 1947 (nr 805) har förbudet gjorts tillämpligt jämväl beträffande motorcyklar.

I nu föreliggande motioner har till stöd för det däri framställda yrkandet anförts i huvudsak följande. Den som betalt automobilskatt för ett helt år hade därmed också rätt att framföra sitt fordon under årets alla timmar, om han så ville och intet annat komme hindrande i vägen. Sedan regeringen med

hänsyn till våra hastigt uttömnda valutareserver och bristen på dollar utfärdat generellt förbud mot s. k. söndagskörning, vilket förbud trätt i kraft fr. o. m. den 8 november 1947, vore fordonsägarna icke längre i stånd att utnyttja sin rätt enligt automobilskattelagen. Som körförbudet med undantag för dispensfall gällde fr. o. m. kl. 18.00 lördagsaftnar t. o. m. kl. 5.00 måndagsmorgnar resp. samma tid över helgdagar, kunde man uppskattningsvis beräkna den därigenom minskade tillåtna körtiden till ca 75 % av ett helt års tid, varunder sålunda motorfordonsägarna icke kunde använda sina fordon. En logisk följd av detta borde vara, att automobilskatten minskades i motsvarande mån som körtiden inskränktes. Det kunde icke vara riktigt, att bilskatten fortfarande — så länge det nuvarande söndagskörningsförbudet gällde — skulle utgå oavkortat för helt år. Automobilskatten utgjorde ersättning till staten för förmånen att begagna vägarna, och i samma mån som denna förmån reducerades, måste också ersättningen för förmånen minskas. I annat fall skulle fordonsägarna få betala för en förmån, som de ej kunde komma i åtnjutande av.

Utskottet. Det i förenämnda båda motioner framställda yrkandet om återbäring av viss del av automobilskatten för åren 1947 och 1948 motiveras med, att ägare av motorfordon på grund av förbudet mot s. k. söndagskörning — vilket förbud trädde i kraft den 8 november 1947 — under tiden därefter icke varit i tillfälle att begagna sina fordon i samma utsträckning som tidigare.

Denna motivering föranleder utskottet erinra om att vid tidigare tillfällen förekommit inskränkningar i möjligheterna att utnyttja motorfordon utan att därvid framförts krav på återbetalning av viss del av automobilskatten. Utskottet vill särskilt hänvisa till den på hösten 1939 införda bensinransoneringen, vilken i lika hög grad som söndagskörningsförbudet torde ha medfört, att fordonsägarna icke kunnat obehindrat utnyttja sina fordon.

Vidare vill utskottet framhålla den av motionärerna själva åberopade författningsbestämmelsen, att om fordonsägare låter avregistrera sitt fordon under löpande kalenderår, är han berättigad återfå den del av automobilskatten som belöper på tiden fr. o. m. månaden efter den, då avregistreringen skedde. För fordonsägare, som drabbats av söndagskörningsförbudet och av denna anledning funnit automobilskatten felaktigt avvägd, har den möjligheten stått öppen att redan i november 1947 avregistrera sitt fordon. Därest en sådan åtgärd vidtagits, skulle skyldigheten att svara för automobilskatt upphört redan med utgången av sistnämnda månad och skatten för december 1947 skulle ha restituerats. Har däremot en fordonsägare trots söndagskörningsförbudet underlåtit att vid sagda tid avregistrera sitt fordon, får han anses ha accepterat, att automobilskatten även därefter skall utgå med samma belopp som tidigare.

Det av Kungl. Maj:t utfärdade förbudet mot söndagskörning har genomförts med stöd av allmänna förfogandelagen. I nämnda lag ha meddelats närmare bestämmelser rörande ersättningsskyldighet för det allmänna i de fall då lagen vunnit tillämpning. Enär ersättningsskyldighet i berörda hän-

seende kan inträda endast under förutsättning att annan tillhörig egendom tagits i anspråk för det allmännas räkning, äro de i nyssnämnda lag givna ersättningsreglerna uppenbarligen icke tillämpliga i nu ifrågavarande fall. Utskottet finner tillräckliga skäl icke föreligga att i anledning av söndagskörningsförbudet utvidga dessa ersättningsregler.

På nu anförda skäl avstyrker utskottet bifall till förevarande motioner.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att de likalydande motionerna I: 225 (av herr Mannerskantz) och II: 296 (av herr Birke m. fl.) om restitution till vederbörande fordonsägare av för mycket inbetald automobilskatt icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 11 mars 1948.

På bevillningsutskottets vägnar:

ADOLV OLSSON.

Närvarande: se under betänkandet nr 23.
